

08/8 Erfaringer med distriktskvoten 2006/2007 i Finnmark
Behandlinger
Fylkestinget - 11. mars 2008
Saksfremlegg: Erfaringer med distriktskvoten 2006/2007 i Finnmark
1 (Hoveddokument) Erfaringer med distriktskvoten 2006/2007 i Finnmark

Arkivsak: 06/02603
Arkivkode: _
Saksbeh: Mona Bue

Ugradert

Saksgang
Fylkestinget

Møtedato
11.-13.3.2008

Saksnr.
08/8

DISTRIKTSKVOTEORDNINGEN - ERFARINGER

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

Innstillingen ettersendes.

Vadsø, 25. februar 2008

Ann-Solveig Sørensen
fylkesvaraordfører

BAKGRUNN

Fylkesutvalget vedtok i sak 07/70 den 03.12.2007 at det skal fremlegges erfaringer ved distriktskvoteordningen 2006/2007 som sak til Fylkestinget. Distriktskvoteordningen har vært en prøveordning de to foregående år.

Saken legges fram for at fylkestinget skal få anledning til å drøfte de mer prinsipielle sidene ved ordningen.

BESKRIVELSE

Regjeringens intensjon med distriktskvoteordningen var å styrke fiskeriavhengige kystsamfunn som sliter med råstofftilgang til fiskeindustrien. Distriktskvoteordningen skulle hindre permitteringer i hjørnesteinsbedrifter, redusere arbeidsledighet og hindre fraflytting. For å sikre økt sysselsetting i særlig utsatte områder, ble det anmodet om at råstoffet fra distriktskvotene skulle leveres fersk.

Med hjemmel i *saltvannsfiske*loven kan nasjonale myndigheter årlig avsette inntil 10 prosent av den nasjonale kvoten til distriktskvoter. Høsten 2006 valgte regjeringen å avsette 1,65 prosent av torskeknoten til en prøveordning hvor de tre nordligste fylkene fikk delta. Ordninga ble videreført i 2007 med tilsvarende kvantum og fylkesfordelinger som det foregående år.

Fylkeskommunene fikk i mandat av Fiskeri- og kystdepartementet å fordele tildelt kvantum på områder og kommuner i utsatte områder. Fiskeridirektoratet i regionene fikk i oppgave å fordele distriktskvotene på fartøygruppene.

Gjennomføring og effekt i 2006/2007

I 2006 kom ordninga først i gang i slutten av oktober, dette fordi Fiskeri- og kystdepartementets saksprosess dro ut i tid. Store deler av kvotene ble landet i årets tre siste uker. Den lokale fordelingen av landingene av distriktskvotene ble ikke som planlagt. Trålerne landet mer enn opprinnelig tildelt, mens kystfartøyene leverte svært lite av de tildelte distriktskvotene. Mange fartøy utnyttet ikke de tildelte distriktskvotene.

Generelt ble gjennomføringen av distriktskvoteordningen en hastesak for forvaltningen og for utøverne i 2006. Som et resultat av dette, ble effekten av distriktskvoteordningen redusert. Soneinndelingen opphørte og vilkåret om fersk råstofflevering ble endret for å klare å ilandføre hele distriktskvoten til Finnmark innen årsskiftet. Fangststatistikkene for 2006 viser at totredjedeler ble landet som ombordfrossent råvare.

Distriktskvotene for 2006 ga en økning på om lag 11 årsverk i fiskeindustrien i Finnmark. Sett i sammenheng med den totale sysselsettingen for de aktuelle bedriftene som deltok i ordningen, er denne økningen liten. Generelt ble ordningen vurdert å i liten grad klare å nå målene som lå til grunn for innføringen. Dette skyldes hovedsakelig at det totale kvantum utgjorde et lite volum, og i tillegg ble alle bedrifter i Finnmark vurdert å ligge i et spesielt utsatt område.

I 2007 kom ordningen i gang i slutten av august. Fiskeri- og kystdepartementet anmodet fylkeskommunene om å prioritere hardere ved fordeling av råstoff til bedriftene, dette for å oppnå bedre kvantum- og sysselsettingseffekt enn det foregående år. Ferskhetskravet ble også dette året

fastholdt som et ledd i strategien for å oppnå økt verdiskaping og stabile arbeidsplasser. Trålerflåten fikk dette året doblet fartøykvotene i forhold til fjorårets kvantum. Dette var et nødvendig grep for å sikre trålernes deltakelse i ordningen.

Finnmark fylkeskommune valgte å inkludere Hammerfest kommune i den geografiske fordelingen av råstoffet, og dermed ble nedslagsområdet ytterligere utvidet for distriktskvotene i 2007. Soneinndelingen opphørte i desember, pga lav aktivitet som skyldes gjenstående ordinære kvote, dårlig tilgjengelighet av torsk og trålerflåtens spekulasjoner om vedtaksendringer mht ferskhetskravet.

Ferskhetskravet ble videreført ut året for den konvensjonelle flåten. Trålerflåten fikk mulighet til å levere frossent de to siste ukene i 2007. Ved behandlingen av distriktskvotesaken i FU den 3. desember 2007 fikk en tråler dispensasjon fra ferskhetskravet pga at et anlegg ønsket spesifikt frossent råstoff. Den 18. desember fikk den andre tråleren dispensasjon pga den forpliktet seg til å levere til et anlegg som har beliggenhet i et særlig utsatt området og som pga at soneinndelingen opphørte, ellers ikke ville fått råstoff. Den 19. desember gjenstod det bare to trålere som ikke hadde fått dispensasjon. Disse var frossentrålere og kunne ikke delta i ordningen så lenge vilkåret om fersk råstoff vedvarte. Ved å tillate disse å levere frossent, fikk de pga overreguleringene anledning til å fiske på de gjenstående kvotene til Troms og Nordland og dermed skaffe ekstra råstoff til anleggene i Finnmark.

I 2007 ble det åpnet for at andre anlegg enn de som opprinnelig ble tildelt distriktskvoten, kunne kjøpe all bifangst, samt 30 % av torsken. Dette gjorde det er mulig for de som hadde fått tildelt distriktskvote med leveringsplikt til anlegg i Nordland og Troms, til å levere fangsten sin i Finnmark. Denne ordningen sikret at Finnmark kunne tilegne seg mer råstoff, både i form av torsk og bifangstarter, enn den opprinnelige tildelte distriktskvoten til fylket.

Finnmark fisket opp hele sin tildelte distriktskvote for 2007. I tillegg gjorde overreguleringen at den totale kvoteutnyttelsen ble på 142% i Finnmark. Sysselsettingseffekten var noe bedre enn for 2006 og distriktskvotene for 2007 ga en økning på rundt 16 årsverk i fiskeindustrien i Finnmark. Effekten av distriktskvoteordningen er relativ svak også i 2007. Dette fordi kvotene fortsatt er lave og sonefordelingene fortsatt er for omfattende.

Distriktskvoteordningen for 2008

I forskrift om regulering av fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i 2008, går det frem at Fiskeri- og kystdepartementet har bestemt å endre struktur på distriktskvoteordningen. Denne bestemmelsen er fattet uten å legge til grunn Fiskeriforsknings evalueringsrapport av distriktskvotene i 2007. I tillegg mistet de berørte fylkeskommunene mulighet til å påvirke i denne beslutningsprosessen.

I 2008 er det avsatt samme kvantum torsk til distriktskvote for trålere som i 2007. Erfaringene fra de to siste åra vil bli lagt til grunn når reglene for distriktskvoten i 2008 blir fastsatt.

Distriktskvoteavsetningen for konvensjonelle fartøy over 15 meter, er i år slått sammen med bifangstavsetningen. Et samlet kvantum på 6 500 tonn vil bli avvikla som en bifangstordning med start 1. september. Denne ordningen skal bidra til å øke leveransen av både sei, hyse og torsk til høsten.

VURDERING

Fylkesrådmannen konstaterer at distriktskvoteordningen har demonstrert kompleksiteten ved denne forvaltningsmodellen og synliggjort de mange utfordringer som er i norsk fiskeriforvaltning.

Fiskerne hevder på sin side at de lave fartøykvotene gjør det lite attraktivt å delta i ordningen. Fylkesrådmannen mener at fartøykvotene derfor må økes, enten ved at de totale kvantum avsatt til ordningen økes, eller ved at færre fartøy får adgang til å delta i ordningen.

Distriktskvoter har blitt tildelt både ferskfisktrålere og frysetrålere. Fylkesrådmannen mener at dette er uheldig, ettersom det foreligger et krav om at fisken skal leveres fersk. Det bør fremgå tydelig fra Fiskeri- og kystdepartementets side at frysetrålere utelates fra ordningen.

En av grunnene til at fartøy velger å avstå fra fiske på distriktskvotene er at de må levere fisken innenfor bestemte soner. Dette betyr at de får lengre vei å gå og dermed høyere driftskostnader. Generelt sett bør det stilles krav til deltakelse i fiske når man blir tildelt distriktskvote. Av ulike grunner deltok bare 53 % av fartøyene i Finnmark som hadde fått tildelt distriktskvote i 2007. Fiskeridirektoratet region Finnmark har foreslått å innføre en siste startdato, lik vilkår i deltakeradgang i fangst av kongekrabbe, som en mulig løsning på dette problemet.

Fylkesrådmannen er av den oppfatning at Finnmark fylkeskommune var lite selektiv i fordelingen av distriktskvotene i begge prøveperiodene, noe som har bidratt til å redusere effekten i hver enkelt bedrift. I 2007 inkluderte Finnmark fylkeskommune til og med bedriften Aker Seafood Hammerfest. Dette er et konsern som disponerer flere trålere og har dermed gode forutsetninger for å planlegge råstofftilførselen. I tillegg er Hammerfest et område med høy økonomisk vekst og små sysselsettingsproblemer. Verken bedrift eller område er dermed omfattet av ordningens intensjoner.

En annen side ved ordningen som fylkesrådmannen velger å fokusere på, er at Finnmark fylkeskommune valgte å oppheve den allerede vide soneinndelingen, mot slutten av begge periodene. Dette har ytterligere forsterket utjamningseffekten av distriktskvotene. Taperen ved distriktskvoteordningen når leveringsplikten fjernes, er de mest sårbare og tiltenkte bedriftene. Resultatet fra de to foregående år, viser at hovedvekten av råstoffet blir levert til de sentrale strøk ved oppheving av sonebindingen, stikk i strid med intensjonene.

Fylkesrådmannen ønsker å skissere to alternative synspunkter på videreføringen av distriktskvoteordningen.

Alternativ 1. Videreføring av distriktskvoteordningen for både den konvensjonell flåten over 15 meter og trålflåten.

Distriktskvoteordningen vurderes å ha en positiv effekt i Finnmark. Ordningen har motvirket den sesongmessige variasjon av råstofftilførselen til fiskeindustrien. Den har bidratt til å sikre helårige arbeidsplasser og økt sysselsettingen.

Dersom ordningen utvides og forbedres, vil den skape en merkbar positiv effekt i fiskeriavhengige kystsamfunn i Finnmark.

Alternativ 2. Støtte årets forvaltningsmodell - bifangstordningen

Kvantum avsatt til distriktskvoteordningen i 2008 er halvert i forhold til foregående år. Ordningen vil i år kun omfatte trålflåten.

Bifangstordningen skal stimulere den konvensjonelle flåten over 15 meter til å utnytte hele kvotegrunnlaget og dermed bidra til å øke leveransen av både sei, hyse og torsk til høsten.

I områder som Kårhamn og Akkarfjord er det hovedsakelig kystflåten under 15 meter som leverer råstoffet og vil ikke bli begunstiget med ekstra råstoff som følge av bifangstordningen. Disse små anleggene har ikke tilrettelagt drift til å betjene trålflåten, og de mister dermed muligheten til å motta råstoff fra årets distriktskvoteordning.

Dermed faller disse fiskeriavhengige områdene utenfor og vil ikke bli begunstiget med ekstra råstoff verken fra den ene eller den andre ordningen denne høsten.

Ved å støtte årets forvaltningsmodell, mister Finnmark et distriktspolitisk virkemiddel som er dokumentert gjennom Fiskeriforsknings evalueringer til å ha en positiv effekt på sysselsettingen i Finnmark.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Fylkeråds mannen vurderer en videreføring av distriktskvoteordningen for både den konvensjonelle flåten over 15 meter og trålflåten, som det beste for fiskerinæringa i Finnmark.

Distriktskvoteordningen vurderes å ha en positiv effekt i Finnmark. Ordningen har motvirket den sesongmessige variasjon av råstofftilførselen til fiskeindustrien. Distriktskvotene har bidratt til å sikre helårige arbeidsplasser og økt sysselsettingen.

Dersom ordningen utvides og forbedres, er det fylkeråds mannens vurdering at ordningen vil skape en merkbar positiv effekt i fiskeriavhengige kystsamfunn i Finnmark.

Vadsø 18. februar 2008

Tom Mikalsen
Fylkeråds mann

Tore Gundersen

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

Saksfremlegg og vedtak i saken 2006/2007
Fiskeriforsknings evalueringsrapport 2007 - ettersendes

